

Ramasetter Róbert

Budapest

Diszter 2. II. 8.

UJKELLER

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron t. p. p. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza.

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5—

Beszkizlovlakban

Egy hónapra	—	35—
Egy szám	—	150

1924 november 15 Szombat

Cluj-Kolozsvár ★ VII. évfolyam ★ 255 szám

5685. Marchesvan 18

Az öngyilkos diák

Fellner Berthold, szegény öngyilkos zsidó diák esete nem elszigetelt jelenség. Az élet és sors véres igazságtalansági mátr botosójánál ott állottak mint kísértetek, hogy ifjúságának szebb napjaitan, a szent illúziók id jón, elnémiták szivesen lüktetését és magába törő ambícióinak ivadását az aranyföld sáros rögeibe temesék. Egyszerűt nem lehet megvádlni a tragédia feldőlésével, hiszen a tanári kar nem arra hivatott, hogy a diákból az emberi sors egyik esendő hőjét lessa s érzelmi alapon bírálja el azokat a motívumokat, melyeknek alapján a tudomány deklarációját meg kell buktni. A magasan védett pozíciókban ülők mindig hajlamosak voltak arra, hogy a törvény és szabály előírásait betű szerint vegyék. A Szabály nem gondolkodik, nem érez, — ez adja meg fényességét és egyben borzalmosságát.

A Tudomány tölgyén ülők gyakran felelnek ifjúságuk idejét, mely pedig egyetlen eszöz volna arra, hogy tanár és tanítvány között megszüntessék azokat az érzelmi távlatokat melyek a Fellner-féle tragédiában felidéztek. Ha a tanár az igazságszerző köntösben élne a tanítványaival, ha ismernék a mai szomorú diáklélet anyagi és morális szenvedéseit, azokat az erőfeszítéseket, melyeket a szegényesség kimeríti a ösvendő hitről, a tudás megszerzéséért vívnak, — talán több könyörülettel, talán több megértéssel viseltetnének a diákok sorsára.

A Fellner Berthold típusát jól ismerjük. Fellner a túlerőteljes lelkiségű, hisz a kézü való, a koráértet igak azon típusából, akik zsonnem ismerték az élet örömeit. Egyetlen cél, egyetlen ambíció futi a Fellnernek életében: a kerülni a nyomorúság rejtető örvényéből, felemelkedni arra a társadalmi polcra, melynek elérése az éhezés, a megaláztatás végét jelenti. Homlokában a végzet stigmiája ég, szívükben a mindenre-elzártság ereje és tudatuk alatt az élet, a mai élet hiábavalóságának keserű érzése, mely csak alkalomra vár, hogy az élet értéktelenségéről való meggyőződés tragikus tetté váltsa. Hősi és gyenge lélek egyben; hősiége, hogy egyetlen hangulat hatása alatt bucsút tud mondani az életnek; gyengesége, hogy az élet végtelen lehetőségei, az ezernyi megoldási módot nem látta meg elboruló tekintete.

Váljunk be: Fellner Berthold tragikus sorsa nagyjában egyéni sors, egyéni tragédia. Elege erendétség szegte ke korai halálal életét, a lelki teherviselésnek ez a képtelensége, mely a finomodott lélek sajátja. Nem lehetetlen, hogy az olyan hje-szerzibilis lélek, mint Fellner Berthold volt, megfelelőbb anyagi körülmények között is az öngyilkosság tgyveréből nyult volna, mert elhutatásban azt a legyőzhetetlen igazságtalanságot ismerte volna akkor is fel, mellyel szemben hiábavaló minden erőfeszítés. Százszor keserűbb lehetett az erre való ráismerés a szegénység infernójában, ahol a küzdelem, győzelem kilátásai még hiábavalóbbak voltak számára.

De van minden egyéni tragédiama mellett is általánosítható motívumok, körülményeszerű me-metórák ennek az öngyilkosságnak, annak a szépezesnek, melyet a tudomány és tudás értéke iránt táplál a mai ifjúság. A tanulásnak nagyjában nincsnek ideális céljai mai ifjúságnak körében. Az egyéni cél, mely a tanuló ifjúságot futi — az, hogy beálljon az intellektuális proletárok végtelen sorába és tovább szaporítsa az intelligens, de bizonytalan existenciák számát. Fellner Berthold elboruló tekintetével nem látott el a páriai Renault-gyár munkástömegei közé, ahol orvosspecialisták, tanárok veszt esztorgályoznak, nem látott le az európai intellektuális nyomor mélységeibe, holott ha erre ereje lett volna: bizonynyal

viszseretén rettentő cselekedetétől és attól, hogy a tudományos diploma relativ értékének birtalását az élet abszolút céljának ismerje fel. A világ erőnek nagy csoportosulásában kétségkívül maga az élet is vesztett régi varázstól és értelméből. De a lehetőségek kohója most is izlik s az elbukott célok és eredmények romjain új célok új lehetőségek szentjános bogárfénye támadköl. Be vár az élet, be kevés az emberi melegség és szeretet sugara, hogy nem akadt, aki az életnek ezt a vigasztaló perspektíváját Fellner Berthold előtt meg-rajzolja!

Am a szegényesség társadalmi magányos, az

Az olasz fascislak egyetértenek Oroszországgal a beszarabiai kérdésben

Az olasz hivatalos sajtó érthetetlen románellenes kampánya. Rakovszky cikke az „Epoca” című román lapban

(Cluj-Kolozsvár, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az olasz sajtóban hetek óta igen jelző vita folyik Beszarabia hovatartozandóságáról. A vita legfőképpen azért jellemző, mert utasbb bevezetés tanbizonyosságot szolgáltat a fascizmus és bolsevizmus paradoxonszerű lelki rokonságáról és kétségbevetéshatásúul igazolja be, hogy Oroszország diktatóriai a demokráciától való iróadásukban testvéri egyetértésben találkoznak Oroszországgal merőben ellenétes eszmái pő uszon azozok tiltsataraival.

A vitát a demokratikus ellenzék szócsové, a „Mondo” című lap indította meg. Oroszország tudvaleg egy decára a sürgő hangozta ott román barátságának, s mai napig sem ratifikálta Beszarabia Romániához való annektálását. A demokráta politikai pártokat méltán háborította fel a fascista kormányra ez a kértelmitű megatartása és a demokratikus olasz közvélemény hangját jutatta kifejezésre a „Mondo”, amikor hivatkozva arra, hogy Beszarabiában a románok többségben vannak, nyilt kérdést intéz a kormányhoz, miért nem akar alkalmazkodni az 1919-ben létrejött szerződéshez, amely Nagyrománia létrehozta.

Az olasz kormánylap szovjet-propagandája

A „Mondo” tanácsára a kormány félhivatalos lapsa, a „Popolo d'Italia” eli élendő tapirtatlansággal és izéletelenséggel guoyo formában válaszol, majd kezégre újra Oroszország álláspontját. A cikk mindenképpent mindegyik hététen megatartásnak mondja a „Mondo” vádjait és éles iróniával beszél az 1919-iki párisi „szent gyűlekezetről”, amelyről szótá Mussolini úgy nyilatkozott, hogy az ott hozott határozatokért nem vállalja a felelősséget, mert azok az ő kormányának hozzájárulása nélkül történtek.

Kiemelt a félhivatalos lap, hogy éppen annak a Nütinek a lapja ir így, aki végigjárja egész Európát, könyöröget huzatva azon, hogy Párisban bestiális munkát végezték népek és országok fölött, aki maga is aláírta a szerződéseket. Egyébként Beszarabia ügyét maga a román kormány is kétségessnek tartja, mert — írja az olasz kormány szócsové — elfogadta, hogy a kérdést mindkét oldalról megvitassák, de a bécsi tanácskozások ebben a tekintetben csődöt mondtak. A fascista orga um megállapításai egyben szólva nem felelnek meg a valóságnak. Az európai közvélemény nagyon jól tudja, hogy Románia tohasem tartotta kétségessnek a beszarabiai kérdést és a bécsi konferenciát egyáltalában nem ennek a kérdésnek a szabályozására hívták össze, sőt a román kormány egyenesen kikötötte, hogy nem hajlandó még tárgyalni sem Beszarabiáról és ha az orosz kihírdöttek mégis szóba hozták a kérdést, a román delegátusok nyomban megszakítják a tárgyalásokat. A bécsi konferencia csődjét éppen

érzékeny lélek mélyége határtalan, — nem lehet rövidlátó tekintetűekkel mélyégsábe pillantani. Csak utólagos retriminációra futja mezdöbbsenötnkből, késti konkluziókra, amelyek a holból nem csinálnak esőt.

A Vézset bsefejente művét: egy porszemét megsemmisített az élet végtelen homokjátan. Nyoma sem marad a porszem hiányának és mi mégis úgy érezzük: tenni, tenni kellene valamit azért, hogy az ilyen Fellner-féle tragédiák előtt megzódaljon a leltámsmeret szava és hogy a nagy Szabály burkából egy pillanatra fellobogjon az emberi irgalom, a kegyes befátás örítze!

(s. l.)

a román kormány erőyes és céltudatos magatartása okozta.

Rakovszky régi frázisai

A „Popolo d'Italia” mellett még különösebb és tapintatlanabb az „Epoca” magatartása. Az „Epoca”, amely periódikusan ismétlődő időközökben állandóan felszínre veti a beszarabiai problémát, a jelenlegi körkörtbe is belezúli és helyet ad Rakovszky rég ismert terjengős frázisainak. Rakovszky az „Epoca” hasábjain alaposan kihasználja a lap gyanusindoku vendégszeretét és nyiltan románellenes szovjetpropagandát fejt ki.

Rakovszky megállapítja cikkében, hogy Beszarabia lakosságának ötvenhárom százaléka nem román. Mindenképpent népszavazást követel, de úgy, hogy a román csapatok vonuljanak ki Beszarabiából. Beszarabiát szerinte Románia nem hódította meg katonai erővel és 1918-ban Jasiban a szövetségerekkel történt megállapodás csak az ideiglenes megszállásra vonatkozott emberbaráti célokból, hogy az orosz és román hadsereg élemezhető legyen. Sőt mi több, — írja tovább Rakovszky — Averescu akkori miniszterelnök a néhány héttel később már megalahult szovjet részéről kiböldözt delegátusokkal olyan természetű megállapodást kötött, hogy Beszarabiát két hónapon belül kiirtá. Eshelyeit azonban a román kormány „Sfatul Tari” névvel parlament-féle tanácsot tárcolt össze, ahol megszavazták Beszarabia annektálását. A cikk további részében Rakovszky azt állítja, hogy neyvenöt képviselelő aláírásával dokumentum van a birtokában, amely azt igazolja, hogy az egész szavazó esket színtjáték volt, mert százhetven képviselelő közül mindössze harmincyole képviselő szavazott, a többit egyszerűen kizárták a szavazásból.

Mondanunk sem kell, hogy Rakovszky állításai egyáltalában nem fedik a valóságot és a román kormány az illetékes nemzetközi török előtt több ízben behizonyította a szovjetállítatok ellenkezőjét. Éppen ezért tartjuk különösnek a fascista kormány gyanus bolsevik barátságát.

A szovjetek optimizmusa

Rakovszky egyébként cikkének végén az elméleti megállapítások teréről szentimentális mezőkre sítlik át és indokolatlan optimizmust árul el. Szines fantáziával megállapítja, hogy Beszarabia népessége „megveti” a román kormányzatot.

Tegyük fel — írja —, hogy Beszarabia egész lakossága román. Ebben az esetben is kérdezzék csak meg, akare Romániához tartozni. Nem mondom, hogy a szovjetek akar csatlakozni. Azt azonban határozottan állítom, hogy Beszarabia népe megveti a román kormányzatot. Bizonyítéka ennek a legutóbb Dál-

0"

J, d 82.

tok: gyár gyár gyár

álya öbb-mel) akat.

Budor 2001

66

J.

Bessarabiában történt lázadás. Az egész nép — román, nem román nem akar román uralmat, mert a mostani rezsim sokkal rosszabb, mint a legutóbbi cárizmus.

R. Kovszky azzal fejezi be cikkét, hogy dacára bármilyen nagyköveti értekezletnek, Oroszország

segíteni fogja Bessarabiát felszabadulásában. Az orosz sajtó meg tartása énk visszatérését keltett bukaresti politikai körökben és a fővárosi lapok felháborodással regisztrálják a faóisták és bosevisták egységes románellenes frontjának első megnyilvánulását.

Stresemann elismeri Herriot konciliáns politikáját

Eredményteljes kecsgetnek a német francia kereskedelmi tárgyalások

(Berlin, nov. 14. Az Uj Kelet tudósítójától) Macdonald megbuott, de műve tovább él és a lard alapját kepezi az új Európának. Tegnapelőtt Baldwin pécsetelte meg a londoni egyezményt, mint az európai béke alaptörvényét, tehát Herriot tett hitet Macdonald politikája mellett és ma Stresemann helyezte az elismerés pálmáját a londoni hátrózatok fölé.

Stresemann beszédet tartott Dortmundban. Hangsúlyozta, hogy a londoni konferencia megmutatta a külpolitika követendő útját. Elismeréssel van Herriot konciliáns politikája iránt, amely a megszállott területek nagy részének kiürítése és a Ruhr vidék gazdasági függetlenségének helyreállítása által történt. Reméli, hogy Kolnt is kiürítik

a versaillesi béveszerződés értelmében és az összes megszállt területek nemsokára visszakerülnek a birodalomba. Ami a német francia kereskedelmi szerződésről illeti, bizik, hogy a tárgyalások eredményre vezetnek.

Parisi jelentés szerint a francia-német kereskedelmi tárgyalások kielégítően folynak. A francia delegátusok azonban elutasították a német delegáció azon kísérleteit, hogy a kereskedelmi szerződés útján módosítsák a jóvátételi törvényt.

Paris nov. 14. A szenátus tegnap tárgyalta az amnesztio törvényjavaslatot. A szenátus illetékes bizottsága elvben el fogadja a javaslatot, azonban a vasúti sztrájk olók reintegrálása ellen foglalt állást. A katonai elítelték amnesztioját szintén elfogadta a bizottság, kivéve a szökevényeket.

Haldoklik Erdély legrégebb zsidó temploma

Írta dr. Löwy Ferenc

(Marosvásárhely, november 14. Nemrégiben meglátogattam a vi-Saul, j-rusál-mi hírlíró és felkér, hogy kísérjem el a szomszédos Maroszentkirályra, hogy az ottani régi zsidó templomot és temetőt megnézzem. Ugy informáltak, hogy ezerről én adhatk neki leginkább felvilágosítást és adatokat. El is értem Bár ne tettem volna! Több mint egy évtizede nem láttam e templomot, melyről tíze-három év előtt én állapítottam meg, hogy Erdély legrégebb zsidó temploma.

A vallási unió földjén

Akkor még lakott egy pár zsidó család Maroszentkirályon és a vele egybeépült Názánfalván ahol tulajdonképpen, de a két község határában épült ez ódon *fa emptom* közvetlen szomszédságában a róma. Ka h. templomnak és mostanáig egészen szabadon, kirités és m-lleépület nélkül állott. Ma egyetlen zsidó család sem lakik ottan. A háború és a terrordom őket is másfelé sodorta. Még két év előtt a nagy ünnepekre a közeli falva bol kegyeleből és megzóságából került egy kis közösség, de azóta nem tartottak ottan isteniszervelet. Mindkét szejta le van szegve. Azelőtt többször jártam ott és az ajtókat vagy nyitva voltak, vagy az ablakok voltak a kulcs. Nem bántotta ezt a templomot soha senki. Mi or ezen c-odálkoztam, a szomszédok,

his hárososn összevándoroltak mint faluhelyen szokás, szinte megütköztek rajta. „Az Isten is megveres!” — mondták szent borzalommal a jóvalvaló szak-lyax, kikről már Orbán Balázs megállapította „A székely föld” című munkájában, hogy itt (Názánfalván) valóságos vallási unió van. Hat külföldi felekezet él békességben egymással itt e kis faluban.

Az ősi templom krónikája

Kinyitottuk a templomot és bemutánk. Min denütt a haldoklás, pusztulás képe. Ugy van, ahogy két év előtt a nagy ünnepeken hagyták. A régi templomnak, mely kőzeton, de nem a mai divat szerint épült és nem rács vagy recével van elrekesztve, hanem csak egy arasznyi nyílása van a fertitemplom fölé és e kicsiny nyílás elé is függönyt haktak, hogy férfi szeme oda be ne lásson, — még ott van a széna, mit a cipőtelül bőjtőlő szszonyok láb alá szórtak. A fertitemplomban a nagyünnepi imára fölpozított nyitott imakönyveket találtunk. A régi festmények, már amilyenek zsidó templomban találhatóak, nagyon megfakultak, többnyire a becsurgó eső egészen elmosta. A bejáratnál az egyik évszámot még láthatni de a frizyzegegrény fel tt volt feliratot: „És folallította Mzes a hajko.” (II. M. 40 13), mely mint sz összes f-liratok természetesen héberül van, illetve még néhány év előtt, volt azonban egy jóakaratu, jámbor, de barbár kéz egy szál deszkával elfodta, vagy talán el is távolította onnan, amit hirtelenben, a már kezdődő esthomályban ne tudtam megalapítani Pedig ez a fontos és érdekes f-lirat vezetett nyomra, ki és mikor építette e templomot, melynek régiségéről itt legendákat beszéltek. Tényleg egy Mózes nevű gazdag zsidó építette, ki a maroszéki conscriptio (összeírás) szerint 1769-ben került Názánfalvára és a felirat szerint (a pontjelzet héber betűk értékét összegezve) 1785-ben építette Gyulafehérvárról költözött oda és II. József ismert re deletére mely szerint a zsidók német családi nevet tartoznak felvenni, a Frank nevet választotta. Ez arra enged következtetni, hogy frenk (spanyol zsidó) eredetű volt és leszármazottja azon Spanyolországtól költözött zsidóknak, kik Törökországba menekültek és akik közül egy csoportot Bethlen Gábor fejedelem, a szultán zsidó udvari orvosának kérésére diplomáciai szolgálatainak jutalmául 1823-ban Gyulafehérváron telepített le. A körülbélül mástól évtized előtt elhalt várhelyi (Maroszentkirályhoz közli faluból való) öreg Spirer ugy hu z év előtt, mikor ő már a kilencven év körül járt, beszélte nekem, hogy ő kis gyermekkorából emlékszik arra a „reb Móse”-ra, akiről azt mondták, hogy ő építette a szentkirályi templomot.

Amikor a Gubernium teremtett békét a zsidók között

De vannak erre a templomra más adatsink is, melyeket a marostordamegyei levéltár őrzött meg és én ismerttettem először. Alig épült fel a székelyföldön az első állandó zsidó templom, egy pár évre rá már párosodás támadt és a kicsiny hitközség egy része nem járt a templomba, hanem külön „minjan”-t (magyülekezetet) szervezett és ott véggezte az istentiszteletet. Az akkori egyetlen erdélyi (yulfehérvári) a bi, Mészáros Sámuel, vagy mint ő maga elírja: „Moyses Samuel az Erdélyi zsidóság Fő Rabinere” nem tudott békét csinálni és kénytelen volt elűzben a Guberniumhoz (erdélyi főkorányezetéshez) fordulni A főkorányezetés erre rendelt, hogy „a zsidó Nemzetnek különösen Házokban imádozni egyben együli szótad ne legyen”. De i Gábor marosvásárhelyi főbíró (po-gér-mester) 1769 május 4-én kinegy Názánfalvára. „Erdélyben is — így szól jelentése — a Názánfalvi Moses Izák Nevezetű zsidó tiszta helyén találtam egy nem igen nagy Sin gogót, ez ugyan nem régi-ben épült, de minden környűt állására nézve Templom módra nagyon el készíte és ebben járnak magok Cultosoknak végben vitele végett a Názánfalvi zsidók.” Ez ellen nem volt semmi kifogása, tovább ment Maroszentkirályra „a M. Sz. Királyi zsidó imádkozó Házokban mely nagyon

A sánta Fiske

Zsidó koldusregény

(21)

Írta Mendele Moicher Szforim Fordította Székely Béla

A kényszerűség engem is felvert a fekvőhelyemről, talpraállított, nyargalvást a lóra kényszerített és Chajem Chaneval, Chaje Trajne férjével elhagytam a helyet. A zsidónak csupán az első lépés esik nehezére, de ha már egyszer benne van, minden úgy megy, mint a karikacsapás és még oda is elrohan, hol semmi keresnivalója nincs, ahova meg se hívták. Még a meredek falra is felkapaszkodik. Nemsokára én is erőre kapok és ismét erősnek, frissnek érzem magam.

Amikor az emberek azt mondják: „Egy zsidó lelket nem lehet vaktában felbecsülni”, valóban igazuk van. Eleinte azt hittem, hogy Chaje Trajne azért örvendett úgy nekem, mert rokonára talált és hozzá olyanra, aki a könyvekhez „dörzsölködik.” A dörzsölközést a zsidónak — még ha olyan tekintélyes polgár is — valami hivatalnál dolga van, a hivatalszolgánál kezd meg a dolgot, mert hiszen ez mindig a hivatalnok urak körül foroghat; ezzel beszél előbb, azután elégedetten hazamegy. „Mára — mondja — ez teljesen elég. Hiszen a szolga nem is olyan senki ember.” A sameszt, ha valamely iskola körül foroghat, sokan iskola-felügyelőnek titulálják, a zsidó levélhordót szinte postaigazgatónak nézik. Ahogy a példabeszéd mondja: „A rov gajteja még a saileszt is eldöntheti.” Már az estebédnél, amikor a kövér leányt láttam, aki már rég a chupe alá való, eszembe ötlött, hogy Chaje Trajne csak azért örül nekem olyan nagyon, mert azt hiszi, hogy valami parthie néz ki belőlem. Sőt, úgy rémlett, hogy rám vetette az egyik szemét. Bizo-

nyára azért volt a lány úgy szombatra kiöltözve... Ez a gyanum még világosabb lett, amikor utközben Chajim Chaneval beszélgettem. Tulságosan sokat érdeklődött fiacskám után:

„Ugy, ugy, a fia már bar-micve és még nincs eljegyezve? Az ő korában én már rég házas voltam. Az én Chaje Trajném nem hagy nekem éjjel békét: „Rettenetes, kerits nekem egy legényt! Mit fekszel itt ugy, te rabló? Völégényt! — Hisz látta a leányomat? Jó házi-asszony. Talán ideje volna már férjhez adni?! Az öregem ma éjszaka éppen erről beszélt. Bizony, maga nagyon jól van nála elkönyvelve. Minden olyan váratlanul jön. Hát nem ugy kellett történjen, hogy hozzánk tévedt el... Amilyen igaz, hogy élek, nagyon örülünk neki. Azt mondja hát, hogy a fia már bar-micve?”

Mialatt ugy beszélgetünk, a két szekérhez érünk. Először az enyémet vizsgálom meg. Mindent a legnagyobb rendben találok és így Alter szekere felé tartok. Az ő szekere is még a régi helyén áll. De amikor a szekér vászonfedelét felhajtom, összeresszenek: a fedél alatt mozog valami... A ijedtségtől tiz rőfre ugrom vissza. A födelet felhajtja valaki; hát Alter Jaknhas ül bekötött fejjel a kocsiban!

X.

Mi mindenent ment keresztül Alter, hol volt, hogy került ismét elő, mért van a feje bekötve? — hadd beszélje el saját maga, amint itt következik:

— „Elmegyek tehát, hogy megkeresem a lovakat. Hát — a lovak nincsenek ott! Nem tesz semmit, gondolom magamban. Valószínűleg elkódorogtak egy kissé. Hiszen az erdőben jó a fü és árnyék is van elég. Miért is ne? Hiszen az ember is — legyen a lőtől mindig jól megkülönböztetve — mindig azt a helyet

keresi, ahol jobb számára. Tovább megyek tehát, egyre tovább, — hisz ért engem — de nem látok és nem hallok sehol semmit. Hát most mit tegyek? Baj van! Hirtelen, az erdőben, a szakadékon innen neszt hallok. Azonnal bemászom a szakadékba, a másik oldalra ugra kimászom, de sehol semmi. Közben egyre sötétebb lesz és az idő is előrehaladt! Szép kis meglepetés... Ujra valami neszt hallok, odaszaladok, — de megint semmi. Már bosszankodom, — hisz ért engem — ugyan mi-féle dolog lehet ez? Ujra neszt és lépéseket hallok. Na megvan, itt van a szép társaság! Hogy esne bele a betegség a csontjaiba. Káromkodom egyet és behatolok a sűrűbe, tuskók cserjék közé. Itt van, végre megtaláltam!... Hogy micsoda? Hát egy vörös tehén, hogy vinné el az ördög! Egy tehén, amely — mint ahogyan az gyakran meg szokott történni — elkódorgott a nyajtól és eltévedt az erdőben. Hát most mitévő legyek? Azt se tudom, hogy hol vagyok. Hogy itt megálljak, annak semmi értelme sincsen. Hát lstenre bízom magam és tovább megyek, amíg egy kialvóban lévő tűzhöz érek. A fahasáb még füstölög, sőt egy kis parázs is van rajta. A föld le van taposva és a köröskörül kenyérmorzsaik, tojáshejak, uborka és hagyma maradékok és mindentéle rongyok hevernek. Ugyancsak szép társaság lehetett itt együtt, — valami cigánybanda. A dolog egyáltalán nem tetszik nekem. A cigányok szivesen lopnak. Hirtelen, valahonnan a távolból hangokat hallok. Talán Reb Mendele hangja? — kérdelem magamban és gyorsan a hang irányába sietek. A hang elhallgat, majd újra megszólal és minél közelebb érek, annál borzalmasabb: mintha valaki segítségért kiáltana.

(Folytatás következik.)

gy Gid-lu del en, abb talam, est ksek ellen szemt bét.

As i-y meyon sok dőh nem is entizele bol mondj kszett beedv mert azt a szn akkor szét meg neológ (?) f plom be v vnták sa aboy mi folesiai pe dők meg a is mutatták. Marozs k k akik a mag smot taria etek, mely jeitani nem ationális mlaszsa.”

Az

Több n vidék egyet valamikor re a vodégeset a templ m ást nem m rásmerrri, kleti o dalu tala donképe egyes form ayal, elmosz ban emlécz templomokra mély furfa négyertya templomnak zsidó temple két nagy fu zava y Bre jálóért köm miert, a náu de a m gyel hgy övegy zsidó főkiré, szánfalvi t máik táblá II József-rt kszitte ott nachában l kópt mont l p r-szere. tábla hlany k-vétette és mzettes, — hogy vitere a helyen. L

Áz előtt e szadon áll tette. Hogy hogy ha — haja törtán mint ahogy a régi teme falvi gazd. népes maros leza hajland gondába ve azt majd a kút esetleg kőz sorozná ki ezt szorg pedig kúnd aem könyör szig tija h idokló te kentalentl szembe: elszárdt en tudod!”

MEO és ostó

...y Gid-lutz (Gidali, Gedalia) nevé 'Sidonak lak-
del en, abban semmi Templom formát nem tapasztal-
tam, est azért tapasztalván a Királyi Rendel-
ések ellen való imádkozó Háznak, a Porontsolat
személt bétlítottam"

...a i y kikényszerített békesség nem tartott
...nyon soká. Husz évre "néhány gazdagabb zsi-
dók" nem okultak a mult példán ismét külön
...entiazeletet rendeznek, "magok tudják mi ok-
ból" mondja az erdélyi rabbi a Guberniumhoz ir-
...zett beadványában. Érthető okuk nem lehetett
...ert azt a rabbi tudta és méltányolta volna. Hi-
...an akkor még nem volt ortodoxia, mely az egy-
...ket megbontott, s m "esdőségétől elszakított
...előg (?) felekezeti", orgonát sem akartak a tem-
...plomba bevinni, sőt még a női templomot sem hi-
...vették a a adon láthatóvá tenni. De volt — mint
...abny mi díz csak "kerül egy kis "machloke"
... (felelősi paripar) és a "néhány gazdagabb zsi-
...dók" meg akarták mutatni, hogy mit tudnak. Meg
...is mutatták. Jött ismét a 18 ormányzékú rendelet
...Maroszk közmegegh-e, hogy azokat a zsidókat,
...s kik a maguk házaiknál szoktak "különbös oratóri-
...umot" tartani, a templomba való járásra kényszer-
...ítsék, melyet "ha nyakasságotól viseltetvén, tel-
...jesíteni nem akarnának, annyiszor-smennyiszor con-
...stitutionális büntetésekkel is megbüntetni el ne
...mulassák". Ez hatott.

...Az enyészet az ur az ősi faltemplomban

...Több mint egy fél századon át ez volt az egész
...vidék egyetlen zsidó temploma. Az ősi tőnep-ke-
...vel amikor régen annyian gyűltek össze, hogy zsis-
...a védőegyház falusiaknál nem kaptak szálást,
...a templom körül sátrakkal tanyáztak. Különbös
...díjat nem mutat a templom. Kivárlól alig lehet
...rámenni, hogy e nagy faépület, melynek csak
...keleti oldalának alsó része van té lából rakva,
...tala donképen mi csíra is épült. Belül azonban
...egyis formás templomi épület, melynek faragvá-
...nyai, elmosódott festése illetékes ítelet szerint sok-
...ban emlékeztet a XVIII. századbeli uni árius fa-
...templomokra. A bejáratnál egy musumba való
...métey furfang al faragott faporsely van, tömör
...négyzetesartói szinten érdekesek. Volt azonban e
...templomnak olyan nevezetessége, melyhez hasonlót
...zsidó templomban alig találai: a nyugati falon
...két nagy faldla latin nyelvű imával. Az egyik
...jávai Barcsi Lászlóné az új Kereszturi Borbála
...léleért könyörgő. Az imádság nem mondja el
...miért, a náznánfalvi zsidóság is megelégedett róla,
...de a magyi levélár adatsából megállapítottam,
...hogy övegy Barcsi Lászlóné hínek atyja maros-
...zsisai főkirálybíró (főispán) volt, adott telket a
...náznánfalvi zsidóknak és a templom részére is. A
...másik táblán az imádkozóval ismeretes királyi-
...a II József-rt, szintén latinul. Az elsőbinek általam
...léssítette fényképe Patai: Magyar Zsidó Alma-
...székében 1911 ben megjelent, a másiknak a fény-
...képet most adtam át Avi Saulnak egy palestinai
...ly részére. A templomban azonban most e két
...tábla hiányzik. A háboruból az itteni tábori rabbi
...kivettette és magához hozatta. En kértem és figyelt-
...menttettem, — ber semmi jogom sem volt hozzá —
...hogy vitesse vissza, meg is ígérte, de most nincs
...a helyén. Lehet, hogy még elérkél.

...Azelőtt a templom az országút felől teljesen
...szabadon állott, az ide az egyik szomszéd bekeri-
...tette. Hogy mi joron, nem tudom. De azt tudom,
...hogy ha — Isten ments — a templomnak valami
...hája történne, a szomszéd egyszerűen bekebelezné,
...mint ahogy nem kis csodálkozásra láttam, hogy
...a régi temető is kertjéhez csatolta egyik náznán-
...falvi gazda. Nem törődik vele senki. Hogy a két
...népes marosvárárhelyi zsidó hitközség közül melyik
...lehet hajlandó Erdély legrégibb zsidó templomát
...szabadba venni és az asszal járó terheket vállalni,
...azt majd a jövő fogja megmutatni. Más viszonyok
...kötést esetleg az állam által fontartandó műemlékek
...közé soroznak ez érdekes templomot; most az sine,
...ki ezt szorgalmazná. A magára hagyott templom
...pedig küzd az enyészet ellen, ameddig bírja és ha
...sára könyörülnek meg rajt, bizony már nem se-
...sítik tője javítás, tatarozás nélkül. En rém a
...k idekélő templom benyomását gyakorolta és ön-
...kénytelenül is Ezekiel próféta szavai jutottak
...szembe: "Ember fia, vajjon félelednek-e még az
...élszárakat szentek? — Uram Istenem, azt csak Te
...tudod!"

Megérkezett Jackie Coogan és esténként fellép a Patria kávéházban

A nagyváradai ortodox hitközség elnöke a szakadás szelleme ellen

(Cuj Kolozsvár, nov 14. Az Uj Kelet tudós-
tótjatel.) Ismeretes az a harc, amely a nagyváradai
ortodox zsidó hitközségben évek óta folyik. Az el-
törpülő kisebbségben maradt párt hét tagja a leg-
utóbbi napokban egy nyomtatott pamfletet küldött
ezt az erdélyi hitközségnek és rabbinak, amely-
ben mintsi lehetetlen támadásokat intéz a hitközség
erdemes vezetősége ellen. E pamflettel kapcsolat-
ban Nusbaum Samuel, a nagyváradai ortodox hit-
község elnöke, ma a következő levelet küldte szer-
kesztőségünknek, amelynek kézsége el adunk helyet:

Tekintetes Szerkesztőség!

Tisztelettel kérem alábbi soraimnak szives
közlését:

Tudomásunkra jutott, hogy az itteni legutóbbi
hitközségi választások alkalmával lemaradt párt
hét hitközségi tag aláírásával hitközségünk eljá-
róágát vallási szempontból diszkreditálni akaró
pamfleteket küldöget rabbikhoz és hitközségek
vezetőihez. A hírhedt "mineba" úgy nem vált be
elggé jól "elgernernek", tehát kerestek maguknak
másikat. Aggódva úgy lnek arra, nehogy a hitkö-
zségben háte és nyugalom legyen, mert ez esetben
még többet tudnánk a zsidóságért dolgozni és ezt
szó gomblyunktájdalmuk nem bírja el. Maroknyi
csoportjuk oly larását csap, mint valaha Gedeon
harcosai csak ezeknek valódi szent tüze hiányzik
belőlük és az elleneséet is ők maguk képevik.
Legutóbb "elgernernek" felhasználják a hitközség

Öngyilkos lett egy kolozsvári diák, mert elbukott

Fellner Berthold tragédiája. Az Astoria szállodában ivott egy szobát és felakasztotta magát az ablak vasára

(Cuj Kolozsvár, november 14. Az Uj Kelet
tudósítójatel.) A kop-szodó fak között csinta-
lanokdva szökdel tova a játézi napnyár, de a
hervadó öszbe belez-jog a fapalmas élet. Egy
küzdalmes, reménytelj s, fiatal élet roppant
kettő élete tavaszán Fellner Berthold, a kolozs-
vári orvosi egyetem másodéves hallgatója az
Astoria szálloda egyik harmademeleti szobájá-
ban öngyilkos ágot követett el. A tragikusvégű
orvosodvendék szerdán d lután megje ent az
Astoria szálloda portázanál és arra kérte, ad-
jon részére egy szobát, mert az éjszakát a
szállodában akarna eltölteni. A portás az éppen
füresen álló 98 as számú szobát adta ki a ven-
dégnek, aki azonnal felment a kijelölt szobába
és bezárkózott. Csütörtök dé után feltűnt a
szálloda személyzetének, hogy Fellner smióta
bezárkózott, egyáltalában nem mutatkoz tt.
Részlet sejtve, azonnal dörömbölni kezdtek a
szoba ajtaján, majd amikor nem kaptak vá-
laszt és megállapították, hogy az ajtó be ülről
el van zárva, feltörték a zárat és behatoltak a
szobába, ahol megdöbbentő látvány taralt a
belépők elé. Az udvar felől nyíló ablak vasán
felakasztva találtak a szálloda egynapos lakóját.
A szállodában, amelynek fennállása óta nem
volt ilyen szomorú szezúsiója, nagy riadalom
keletkezett az eset hírére, azonnali jelentetek
az eseter a rendőrségnek, ahonnan hivatalos
bizottságot küldtek ki a helyszínre.

A megjejtett vizgálat megállapította, hogy
az öngyilkos Fellner Berthold másodéves orvos-
tanhallgatóval azonos. A rendőrförvos pedig azt
a megállapítást tette, hogy a holttest, amely
hársból font szinegen függött, több óra óta áll-
lott ebben a helyesben. Az öngyilkos ruhái
egy szék támlájára voltak akasztva, az asztalon
pedig a rendőrségnek elmeze fehér p-priap
feküdt, amelyben Fellner arra kéri a rend-
séget, hogy haláláról értesítsék Dornavatrán
lakó hátyját és azt a két diaktársát, akik lakó-
társai voltak. A holttestet a vizgálat után az
egyetem bonctani intézetébe szállították.

A szállodában senki sem sejtette, hogy mi
lehet az öngyilkosság oka. Megtudtuk, hogy
Fellner a zsidó menzán étkezett. Éppen ezért
ellátogatunk a zsidó menzára, hogy felvilágosi-
tásokat szerezzünk.

A széles Bistriai udvar egyik ságában hu-
zódik meg a kolozsvári zsidó diákok menzája.
Gőzfűtéses kosyhaból benyitók az étkező-
terembe. Gyulalutlan deszkasztalok fonják kör-
rál a termet, tiszta fehér papírapokkai leterítve.
Bagyogó tisztaságu tányérok és poharak az
asztalokon, a terítékek előtt rozoga szekek.
Közel hatvan szegényorsu diák étkezik itt,

és egy a rituális fürdőt rendetlenül kezelő alkak-
mazott között támadt pénzügyi differencia követ-
keztében leszögezett azon eljárási álláspontot
(az még a közgyűlés által is j váhagyandó) hogy
hitközség és tisztviselő főzött támadt pénzügyi
kérdésekben a képviselőtestület dönt. Ezen határo-
zatot egyéb kérdés kapcsán Főrabbi arunkkal levél-
ben is közöltük. A i ezen levélet elolvassa, láthatja,
hogy ezen határozat pénzügyi és nem vallási cél-
szatu De a hét ur a levélnek csak neki tiszte-
részt közölte és elhallg- tta a neki nem tetszőt, mert
ennek közlése kiderítette volna a kis turpi-ágot.

Mi mindekor tiszt lük rabbinátusunk jogait,
mert a rabbinátus tekintélyét a hitközség erőssé-
gének tartjuk Teljesen tud-taban vagyunk annak,
hogy a rabbinátus a vallási kérdésesben dönt.
Ezen működésében mi a rabbinátust nemcsak hi-
vetali kötelese-érezetöl, hanem meggyőz-ésből is
mindenkor készséggel támogatjuk. De ter-észetes
az a véleményünk, hogy a hitközség vezetőségén-
k is megvannak a maga jogai és hogy sem a választ,
sem a rabbinátus tekintélyét és jogait egy párt
sem sajtóíthája ki a saját céljaira.

Ezért kívánom a hét ur által nyilatkozásra
felszólított rabbi urakkal itt a nyilvánosság előtt
közölni. Ami a pamfletnek egyéb vedjait illeti,
azokra valóban nem érdemes válaszolni.

Oradeamara, 1924 november 13.
Nusbaum Sam-el
a nagyváradai ort. hitközség elnöke

...akik mind ismerték, mind küzdőtársai voltak
a tragikus végű Fellner Bertholdnak. Még ko-
rán van, alig tizenöt óra. Egyesekéut száll-
gonnak be a diákok, esőndes Salm mal köszön-
tik egymást, aztán halgatagon letűnek az asz-
tal melé Nem beszélnek, nem kérdeznak
semmit. De a máskor életvidám diáksereg-
ránhézedik egy nyomasztól ézés. Úgy érez-
zük, mintha halottasháznál volnánk, sok, sok
gyászoló testvér között.

— Harman lakunk együtt — kezdő halk
szóval a beszélgetést egyik diák — ő volt
hármunk között a legéletvidámabb, a legkedélye-
sebb És ő hagyott el minket. Két évvel ez-lett
együtt indult el velem Niendorf buszovna
kis faluból Fellner, a zsidótani ó szegény, de
amb el zse vá. Rendkívüli szorgalommal tanult,
házoo egyetlen célja, életének legforróbb vágya
volt, hogy elayerje az orvos diplomát. A ma-
tani szigorlaton pedig elbukott, mert a kémiai
szigorlatánál "puskázott", amért a kémia ta-
nára Orozovici, aki isg végig régivágásu
tanárember és akit korraht, igazságsz ember-
nek, annyira felháborodott, hogy először köve-
telte Fellner kizárását az egyetemről, majd
ettől a szándékától elállott és az évfolyam
megismétlésére buattata.

— Fellner az utolsó perdig bízótt abban,
hogy könyörölre bírha je tanárait. Néhány
nappal ezelőt, amikor tudomására jut tt, hogy
feltétlenül ismételnie kell az egyetemi évet, az
elkezesedés olyan hatalmas sullyal véhszedett
reá, hogy valósággal buszomor lett. Mindazon-
ban nem gondoltunk arra, hogy ennyire tragi-
kusan fojja fel helyzetét, hiszen bármelyik
diákkal megtörénik az ilyesmi.

— Szerdán délután láttuk utoljára. Néhány
diáktársától kisebb kölcsönöket kért, aztán
nyomtalacul eltűnt. Min an szerdán éjjel nem
jött szállására, rosszat sejtettünk és egyik diák-
társammal bejelentettük eltűnését. Déltűn az-
után felhív ttak minket a rendőrségre, ahol
közölték velünk a tragédiát.

— U y ázszik nem tudta elviselni azt a
gondolatot, hogy régi társai közül egyedül is-
mételje az egyetemi évet, hogy utjából, ame-
lyen nélkülözve, küzdalmesen bár, de egyeze-
sen lendít elja felé, kitérítették és visszave-
tették egy évvel.

Azután esőndesen elhalnak a tompa szavak
és újból csend terül el a szomorú diákmenzára.
A tragikus soru diák teteme pedig a bonctani
intézetben várja, hogy átadják az anyaföldnek.
Temetését volt diáktársai készítik elő és vasár-
nap fogják örök nyugalomra helyezni.

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes orvosi és bányászati tudósok napilapja
 Szerkesztők: Gluszkai János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Az Új Kelet cikkének utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Abonementi árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félre 480 lei, egész évre 850 lei.

Zsidó hősök ünneplése

A városi források szerint a zsidó a szabadság küzdője mené a!

(Varsó, nov. 14. Az Új Kelet tudósító átlól.)
 Hatalmos manifestációval ünnepelte a varsói zsidóság százéves fordulóját a napnak, amikor a város zsidóságának lakói szabadságharcot alkottak és ilyen módon akarták megvédeni otthonukat.

November elsején a varsói nagy szinagógában emléktárgy-tartottak a Kóspicsekre felkelés százéves évfordulójára alkalomból. 1794 november 4-én Szarvov orosz generalis tudvalevőleg már leigázta a varsói felkelőket és csapatait a Praganak nevezett zsidóvárosra irányította. A felkelő zsidók gyorsan külön önkéntes-csapatot alakítottak, hogy megvédjék a gettót.

Szarvov katonái azonban óriási fölényben voltak és egyúttal és fegyverrel is összeasoult-hatatlannal jobban voltak felszerelve. A kis védő-csapatot gyorsan leigázták, bevonulnak Praga városnegyedébe, ahol példátlan vérengzést vittek véghez. Ekkor csak egy napig tartott, mert Samuel Shtkower elrajzozott zsidó és leány felkelőkből egy csapatot szervezett, amelynek segítségével sikerült Szarvov katonáit kiűznie a városból. A zsinagóga az alkalomból megtelt ünneplőkkel. Közöttük ott voltak az összes zsidó képviselők és szenátorok és ott volt Samuel Shtkower is. Az emlékezést néhány szöveg elrecitálása után dr. Schorr tanár és terábbi tartotta.

Beszédeken kiemelte, hogy a zsidók annakidején lelkesen állottak oda a lengyel szabadságharcosok oldalára, jóllehet akkor még sok tekintetben érezték a lengyel hatalom igazságtalanságait. A zsidó mindig a szabadság küzdője mellé áll és vele verik. Emlékeztetünk Brek Jaselovitsch hősi tetteire, aki az akkori idők tanúságai szerint a legkiválóbban működő légit, a zsidó szabadságharcot szervezte meg. Ez a szabadság paraszabó egy zsidó ezredde nőtte ki magát. Jozef lovit szintén Praga városnegyed kapujánál léte halálát.

Az emléktárgy után a közönség kivonult a varsói temetőbe és itt újabb beszédek hangzottak el a hősök sírjánál. Ugyanez a csoport a temető alkalmán részt vevő zsidó áldozatok sírja elé ment. A díszesség vezetői lendületes szavakban emlékeztek meg az áldozatokról.

A zsidó diákok világszervezete menzát alapít Jeruzsálemben. Zurichból jelentik: A zsidó diákok világszervezete végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a jeruzsálemi hegyi egyetem közelében, az Olajfák-hegyen zsidó diákházat létesít. E nyitól elavarta, hogy a világszervezet főirodáját Jeruzsálemben helyezze át, amely ilyen módon az egész világ tanuló ifjúságának szellemi és szervezeti centruma lesz. A szükséges anyagi eszközök előteremtésére akciót indítanak. A végrehajtó bizottság elhatározta továbbá azt is, hogy az év folyamán nagyvonalú kirándulást rendez Palesztinába. Ekkorig a kirándulásra már kétszer jelentős összegű jegyzeteket adtak meg.

A "Z. R. III." európai utja. Washingtból jelentik: A flotta para-önosága elhatározta, hogy a "Z. R. III." visszaréptül Európába. Ez alkalommal a legénység csakis amerikaiakból fog állani. Az új próbaképen szolgál arra, hogy egy rendszeres transzatlanti repülőjáratot vezessenek be. E hét végén a légcsónak próbarepülést fog rendezni. Ez alkalommal Washingonig, Philadelphiatig és az Új Kelet felé állomások több városa felé irányítják a repülőgépet.

Mexikó a zsidó bevándorlásért. New Yorkból jelentik: C. Iles, Mexikó elnöke, néhány hónappal ezelőtt, mielőtt Európa utazott, a newyorki zsidó távirati iroda vezetőjét figyelmeztette arra, hogy Mexikóban zsidó iparosok és kereskedők kedvező körülmények között tudnának elhelyezkedni. Callez, aki szóta Mexikó elnöke lett, a napokban a távirati irodához átiratot intézett, amelyben mos már mint elnök is megerősíti azt a szándékát és kívánságát, hogy zsidók letelepülhessenek Mexikóban.

A vizumkényyszer megszüntetése. Bécsből jelentik: az osztrák kormány a becsú kereskedelmi és iparkamara kívánságára tárgyalásokat kezdett a utlevél és vizumkényyszer megszüntetése ügyében. Egyelőre azonban Ausztria szomszédos államai közül csak Svájc mutatott hajlandóságot arra, hogy a vizumkényszert megszüntesse. Ez azt jelenti, hogy a vizumosság alapján osztrák állam polgárok vizum nélkül utazhatnak Svájcra és a svájciak ugyanígy Ausztriába. A többi országra nézve, különösen pedig az utóállamokra szinén meg lehetne állapodni, itt azonban még nehézségek merültek fel. Ausztria érdekében való lenne megkérni a vizum nélküli beengedést az idegeneket, ha az osztrák állampolgároknak fizetniük kellene a külföldi vizumdíjakat Bécs utazás mostanában nélkülözi az idegen forgalmat, amelyet azonban mindenképpen fel kell tartani a vizumkényyszer megszünteséig. Attól sem kell tartani, hogy a munkásszervezők elterelést vonna maga után, minthogy a munkások és munkaadók ugyancsak megelégednek, hogy első sorban a hazai munkások találjanak elhelyezést és csak utána az idegenek. Beavatottak szerint a vizumosság valószínűleg el fogják öröklöni Ausztriában, az államnak ezt az esetet jóvá kellene tennie más utat forrjak b-hozni.

Ma intervenial sz UGIR küldöttsége az 50 százalékos büntetőtarifa eltörése érdekében. Bukarestből jelentik: Az UGIR küldöttsége, mely az 50 százalékos büntetőtarifa eltörése érdekében akar Vattolannal miniszter érdekelni, a közkezdő ügyi miniszter Bukarestből való távolléte miatt intervenióját mára halasztotta. A küldöttség interveniójának eredménye a pillanatban még nem ismeretes.

Megérkezett Jackie Coogan II. és esténként fellép a Patria kavéházban

Az értelmiség kritikája Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A képviselőház költségvetési bizottsága a napokban tárgyalta a közoktatási-ügyi költségvetés tételét Dr. Srdinko tanár referens kívánta, hogy a közoktatási-ügyi miniszter a követelje az országos közoktatási-ügyi tanácsotól a legelősebb tárgyalozásigot. Ne engedje meg, hogy az iskola fészke legyen az osztály és felkészítési gyökérködésnek. Követelte továbbá, hogy a közoktatásban a pénzán visszálják meg, ki jusson felsőbb iskolába. Cak a kivételesen tehetséges fnkat szabad értelmi pályára engedni, minthogy az ország nagy értelmiségi kritizis előtt áll és hosszú ideig új tisztviselőket az állam nem fog tudni alkalmazni. A legújabb statisztika szerint ugyanis Csehszlovákiának 340 ezer alkalmazottja van, vagyis 140 ezerrel több, mint amennyire szükség volna. A jelentés keleti hogy a felsőbb iskolák 26 ezer hallgatója közül 5340 külföldi. Az ország 382 középiskola fölött rendelkezik 109 479 tanulóval. Ebből közül 29 151 leány. Nyilvános iskolák 34 880 van Csehszlovákia területén 1 58 millió tanulóval. Ezerlet egy csehszlovákiai osztályra nézve, és nemzeiségére 39 tanuló jut. A polgári iskolák száma 1572.

A csehszlovák magyar pénzügyi egyezmény végrehajtása. Budapestről jelentik: A B-n-szövetség a budapesti pénzügyminiszter adminisztratív igazgatóit értekezletre hívta egybe, amelyen a csehszlovák-magyar pénzügyi egyezmény végrehajtását fogják megbeszélni és megállapítják az egyes módoktatásokat.

A kötelező kereskedői gondosság

a mai válságos és bizonytalan üzleti életben megköveteli, hogy minden régi vagy új kihitelezett tételt az adós vagyoni helyzetét feltüntető pontos és megbízható

hitelinformációra legyen alapítva.

Romániában a legmegbízhatóbb és legpontosabb információkat adja a

Radio Információs Iroda, Cluj Strada Regina Maria No 34.

Postafiók 127.

Kérjen próbainformációt!

Bezárják az újvidéki Vojvodina bankot Újvidékről jelentik: Megírta az Új Kelet, hogy az újvidéki Vojvodina Bank kénysszerengyezőségi eljárás kért maga el-n. Mint Újvidékről újabb új lenti tudósítók, a bankot bank betét s inak számú aránylag csekély s ezekre nézve is megnyugtatólag hatott, hogy az igazgatóság tagjai spontán vállalták, hogy anyagi áldozatok árán is lebecsültszik a bank fizetőképességétől eredő kötelezettségek teljesítését. A Vojvodina Bank kénysszerengyezőségi kerénye azonban a törvénysek meg nem intézkedett. Az első intézkedés a vagyonfelügyelő kinevezése lesz. Parbu amosan azzal, hogy a Vojvodina Bank az igazgatóság eljárást kezdeményezte, — a változott helyzetre való tekintettel — újabb mentőakció indult meg, amely a török bank lenetű szanasát tázi meg az a Jugoszlavénzka Bank, amely eddig is mindent elkövetett, hogy a Vojvodina — kénysszerengyezőségi megkerése nélkül — is megmenesse, mit hogy ezen az alapon a bank megmenhető nem volt, a zagrebi Szerb Bank kal együtt újból akciót kezdett, hogy a bankot szanalják. A Jugoszlavénzka Banka ugyanolyan mértékben fog a szelasi akcióban résztvenni, mint a zagrebi Szerb Bank

Eljegyzés. Krémer Rézike és Hirsch Henrik Mar slud s j gyesek. (Mind-n külön értesítés helyett.)

A Weil árvák hagyatékának árverezése. A kolozsvári társadalom meg élénken emlékezik a Weil familia tragikus összeomlására, azokra a tragikus körülményekre, melyek között hat kiskorú fiu apátlan anyákkal árvává vált. A szülő hagyaték, mely az egykori jó nődra emlékeztető tárgyakból, ruháiból, ékszerekből és más háztartási tárgyakból áll az Árvák intézkedése folytán az örvégy utolsó lakásán (Rácozi ut 17.) a társulat alatt áll Az Árvák a hagyaték tárgyakait az árvák javára való árvereztetését, február 17-én, hétfő délután 9 órára tűzte ki. Az árverés a Rácozi ut 17. szám alatti lakásban fog megtartani. A cunji Árvagondozó ezuton is kéri a zsidó társadalom azon megértő tagjait, akik eddig is segítségére voltak a Weil árvák felnevelésében, hogy az árverésen jelenjenek meg s ilyen módon tegyék lehetővé az árvák anyagi helyzetének megjavítását.

A csepeli nemzetközi kikötő építési munkálatai. Budapestrol jelentik: A csepeli nemzetközi szabadsikötő építészeti munkálatai javában folynak. Tulnyomán földmunkákat végeznek ezidőzerint és a partfal épül gyorsabban. A munkásság egy része nagy áruárak építésén dolgozik amely 370 nagyszármeternyi területet foglal el. Az igazi nagy rakár ennek 3-4 szerezésére, egyelőre azonban csak ezt akarták elbészíteni. Állandóan 6-700 munkás van foglalkoztatva. A petróleumkikötő már üzemben van. Hogy a kikötő munkálatai mielőbb fejlődjenek be, az egyelőre bizonytalan dolog és nincs is szigorúan határidőre köve. A csepeli kikötő építéshoz francia tőzét vittek igénybe. A kölcsönvett 15 millió frank erejéig a párizsi Société Centrale des Bauxites Province obligációkat helyeztet el, amelyek legnagyobb részét főként nem Párisban, de a vidéki kisvárosok között piazzirozta a bank. Ezek az obligációk igen kedveltek és az a megvárásata annak, hogy tulajdonosok megvárakoznak a 7 százalékos kamatozású fővénnyel, úgy hogy csak nagyon keveset kínálnak eladásra, aminek folytán irányadó ártomány sincs kifejlődve Franciaországban bennök.

Max Brod újabb művei. Prágából jelentik: Max Brod azinek arauáját, a "Prozess Bunterbar" ot mostanában adták a prágai német neozszi színteremben óriási siker mellett, legközelebb új könyvvel lép az olvasók elé. A könyv címe "David Reubeni." A kétheteses mű a egy XVI. századi fiatal zsidónak sorzával foglalkozik, aki Palesztinát fegyveresen akarja meghódítani a zsidó nép számára. A történeti felfogással szemben, amely David Reubeni mint egy ingedező rájogót tünteti föl, a fiatal hős Max Brod feoldozósában egészen más karakterként tűnik elő. Szerinté egy ideális és lebilincselő egyéniség az a David Reubeni, aki a széjjelzóródottág idejében első realis politikusa a zsidóságnak. A regény két részből áll. Első része Prágában, a másik Romániában és Portugáliában játszódik le. A könyv iránt már most nagy érdeklődés mutatkozik.

* Aradi olvasóinkhoz. Az Új Kelet aradi kezelését a Löbl Hirlapiroda vette át. A kézbesítésre, hirdetésre és előfizetésre vonatkozólag ott nyerhető felvilágosítás.

KÖZGAZDASÁG

A CFR. megtagadta szerződéses kötelezettségei teljesítését

Pretorian vezérigazgató nem fizeti ki a faszknak járó refakciákat. A körzetek még nem tudják, hogy mit kell tenniük

(Cluj-Ko'ozsvár, november 14. Az Uj Kelet tudósítói.) Megírta az Uj Kelet, hogy az Erdélyrezi Faegyesület a hó 9-én Bukarestben megtartott értekezletén elhatározta az egyesület vezetősége a viharos és eredménytelen egyáltalán nem gazdag egyesület végleges feloszlását. Az említett ülésen a likvidáció bizottságot is megválasztották, mely nyomban megkezdte a likvidációs munkálatokat. Az egyesület feloszlásával egyidőleg olyan újabb súlyos sérelmek értek az erdélyi faterm. lozer, melyekkel szemben egyelőre teljesesen tehetetlenül állanak az autonómákat visszanyerő körzetek. A sérelmeket súlyosbítja az akadémia is, hogy az egyes körzetek között egymással ellenében felfogások urisodnak a reorganizáció kérdésében. Tadválva, hogy egyes körzetek, így a kolozsvári is, az UGIR-hoz való csatlakozásban látják a szerződéses reparációjának egyetlen módját, míg egyes körzetek a regáli faegyesülethez akarják csatlakozni. A teljes vezetőség közölte azonban pillanatnyilag mindenkinek teneténél áll azaz az abszurd tényekkel szemben, hogy a CFR központi vezetősége nevében Pretorian vezérigazgató a megígért szerződésben biztosított 250 lejes refakciák kifizetését megtagadta, ami 30-40 millió lejnyi összegre rug.

Ezt a leteletlen intézkedést Pretorian szokás a körzetekre is alkalmazza, melyek elszegtetek számlázási kötelezettségeiknek. Így tehát az egész intézkedés teljesen jogtalan és terrorisztikus,

amit maga Pretorian vezérigazgató is elismer és azzal próbál indokolni, hogy a fák csak mindenben tehetnek eleget szerződéses kötelezettségeiknek. A visszatartott refakciókon kívül körülbelül 5-6 millióra rug a CFR nek a faszknak szemben fennálló mindaddig ki nem fizetett vételeire felelősségét meg a faszknak. Ezen nem fizetett hátrahatók között vannak 1 millió, Marosvásárhelyre 90 000, Temesvárra 400 000 Szatmár 1 millió Nyárád fél millió, Brassó 2 millió, Maramaroszigetre 1 millió lejes, mely összegeket a fakörzetek mintzideig eredménytelenül követelik a CFR. től — mind a jel szerint — még jó ideig eredménytelenül fogják igényelni.

Pretorian az igazgató terrorizmus és jogtalan állás-onjával szemben, mely valószínnel megdöbbenette a fatermelőket, egyelőre teljesen tagadatlannal állanak a fakörzetek a képviselői azonban teljes bizonytalanságban abban a tekintetben, hogy mit fogadják a lehetetlen állaponttal szemben eszabedni.

Az egyetlen komoly megoldás lehetőségnek a kért ténnek az UGIR hoz való csatlakozás látezik, mert csak az UGIR erőteljesen kitért a sztrájkot szervező befolyásos tudja biztosítani a fatermelők érdekeinek megóvását. Az mindenesetre meg lehet állapítani, hogy az Erdélyrezi Faegyesületnek az alábbi való feltételekkel, különösen a fent váolt újabb sérelmek után teljesen és végérvényesen megbukott.

tartása következtében nem hajlandók a magas árakat megfizetni. A belvárosi faterm. tulajdonosok a faterm. árak nehéz elhelyezési lehetősége következtében szintén tartózkodó magatartást tanúsítanak, de az erdő tulajdonosok továbbra is magas árakat kérnek. A faterm. árszint a világ faterm. árak stagnálása következtében a minimálisra szűkösödött. Az erdélyi államok kereskedői az utóbbi időben valamivel jobb árakat fizettek, amiből arra lehet következtetni, hogy az árak túl vannak a mély ponton. A nemzetközi hitelre való hivatás javult az utóbbi napokban. Már nemcsak a hitelezés nagyaráu fa, hanem eszenstatiófa iránt is mutatkozik érdeklődés. Magyarországon csupán a vidéki kereskedők vásárolnak elfogadható áron, míg a Budapestben lévő készleteket egyes kereskedők önkéntes árán adják el. Hollandiából csupán szörvényosan érkeznek megrendelések, noha a limit valamivel javult. Ausztria csupán előrendő árateljesítést vásárol. A keményfapiac forgalma valamivel ellenkezős az árak tartottak. Gömbfát minden különösebb nehézség nélkül lehet elhelyezni, míg a faterm. árak elhelyezése sok gondot okoz.

A magyarországi Salgótarjáni Rt. vezérigazgatójának romániai tárgyalásai. Itj. Csorin Ferenc, a Salgótarjáni vezérigazgatója, Romániába érkezett, ahol fontos tárgyalásai vannak vállalati ügyében. Csorin igazgató előbb Petroșenybe utazott a Salgó ottani telephelyének felülvizsgálására, majd Bukarestbe ment, ahonnan a hét végén tér vissza Budapestre.

A mai valutapiac

A mai napon némileg csökkent a devizák iránti kereslet és ezáltal tartózkodó lett a piac. Az árfolyamok a következők: Ostrák korona 880-895, magyar korona 410-415, cseh korona 545-550, francia frank 985-995, svájci frank 35 60-35 70, dollár 183-184 00, angol font 852-856, olasz lira 805-810.

Valutapiac november 14-én:

Bukarest. Devizák: Páris 976, Berlin London 846, Newyork 184 00, Róma 802, Zürich 36 50, Bécs 26 00, Prága 550, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 725 —, márkák 48 00, leva 132, orosz lira 100, sterling 880, francia frank 900, svájci frank 35 50, olasz lira 810, drachma 320, dinár 253 —, dollár 182 50, lengyel márkák 35 00, osztrák korona 26 25, magyar korona 23 00, cseh korona 545.

Zürich. Nyitán — Zárán: Berlin 123 1/2 — 123 1/2, Amsterdam 207 00 — 208 00, Newyork 519 00 — 519 00, London 2403 00 — 2407 00, Páris 2745 00 — 2747 50, Milánó 3250 00 — 3250, Prága 1547 50 — 1545 00, Budapest 69 50 — 69 50, Belgrád 750 25 — 740 00, Bukarest 285 00 — 285 00, Varas 100 — 100, Bécs 73 15 — 73 15.

A szlovenszkói faterm. piac helyzete. Kassáról jelentik: A szlovenszkói faterm. piacon az üzlet szűk keretek között bonyolódik le. A nyersárny piacon az áremelkedés megállt, mert a német vevők a németországi kereskedők tartózkodó magatartása következtében nem hajlandók a magas árakat megfizetni.

Izrael & Co.

szűs és szörmedivataruháza Cluj, Calea Victoriei No 2.

Tekintse meg szörmedivat ujdonságainkat!

Bundák, boák, sappa bőrkabátok és gyermekbundákból nagy választék.

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2249)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

Befeződtek a cseh szlovák osztrák kereskedelmi tárgyalások. Bukaresti jelentés: A cseh szlovák osztrák kereskedelmi tárgyalások eredményteljesen fejeződtek be. A sztr. válságának kérdésében kompromisszum jött létre. A kereskedelmi szerződés az osztrák válság elmúlása után fogják aláírni.

SPORT

Mit ír a bukaresti sportsajtó a Suciu-ügygel kapcsolatban

Az erdélyi sportársadalmat titokzatos készül Suciu nemzeti csapata válogatás utáni kinevezése ellen

Tegnapki száma kben röviden hírt adtak arról, hogy a bukaresti futballközpont rehabilitálta Suciu-t. Az ügygel kapcsolatban a bukaresti „Gazeta Sporturilor” a következőket írja: „Rehabilitálták és jövendő visszahelyezik Suciu Adrian volt nemzeti szövetségi kapitányt. Információnk a következők: a hírt kapva, az erdélyi sportársadalmak mondták, hogy a rehabilitáció hivatás közzététele kék, azt azaz megvárja, hogy előbb bizonyos olyan intézkedésekre van szükség, amelyek alkalmassá teszik megnyugtatóra, akik Suciu rehabilitációjával kapcsolatban újabb meglepetéseket érezhetnek. Suciu mérők hírt kóvetett el akkor, amikor többszöri felszólítás ellenére sem szállt be a központba az olimpiai turáról. Az egész ország sportárszójának tanácsa is olyan sötét színben tünteték fel Suciu működését, hogy magas állásában való megmaradása lehetetlen volt. Helyettesítéséről kellett tehát gondoskodni anélkül is inkább, mert csak 20 nap választott el a csehszlovák mecsától. E nem volt aki azt elkövetné. Így aztán Suciu ideiglenesen felfüggesztették és a nemzeti kapitányi tisztségét ideiglenesen Morard korra ruházták. Komoly vizsgálat és Suciu szóbeli felvilágosítási és megállapítását nyert, hogy ő nem követett el olyan súlyos hibákat, amelyek a legmagyobb büntetés — a tisztségétől való megfosztás vonhatnák maguk után. Kitért az is, hogy a pénzvesztés körül keletkezett vádak sem fedik a valóságot, valamint azok sem, amelyek a párisi csapatösszeállítás körüli állítólagos önszámvetésekre vonatkoztak. A dolgok ilyen állása folyóan szükségessé látszott a Suciuval szemben elkövetett igazságtalanság jóvátetele.”

Eddig tart a bukaresti lap tudósítása. Mi eddig is és ezután is távolróljuk magunkat az ügyről és csupán a tények leközlésére szorítkozunk. Er eszabedni szerint az erdélyi sportársadalmat titokzatos készül az ellen, hogy Suciu ismét megbizsák a szövetségi kapitányi tisztséggel. Az ügy körül érdekes fejlemények várhatók.

Nagy alkalmi vásár

mélyen leszállított árakkal

- 1 drb. finom loden kalap... lej 200
- 1 drb szalaggal szegett divat kalap lej 240
- 1 drb fehér ing damaszt elövel lej 250
- 1 drb szines divat french ing.... lej 275

Mindentéle kalap és uridivat cikkek nagy választékban.

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházában Cluj, Ca. Reg. Ferd. 6.

SZIN

Szombat d. sági Kiss Szombat es lépés Eu el rozat Vasárnap d. A adá [Ir. a Crain emlek szam Vasárnap d. esti Soroz Vasárnap e 25-6d szám

SELEC

15. Pr világh filmen bou, re szerepl Richter Urania mier. Az er zációs fordumazta a his Apoiló. A szürke ep nár. Szenza ben Emilio

Prim

ölenként v tón k leg ruinta Ror Plata Ur

15 év óta

ékszo üzlet Megeresé

Leg

hapható a Cate. Reg. Nagy váls hara-zok, s bevasa

Va

Közp Fió

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÉRTÉKES MŰSORA

Szombat d. u. fél négykor: Süt a nap. (Második ifjúsági előadás ócsó helyárrakkal. Előadó tanár Kiss E. ö. Sorozatszám 126.)
 Szombat este 8 kor: Rigoletto. (Grosavescu bucsuföljézés el, és marcus Ritta vendégtájkával. Előadó helyárrakkal. Napi bérlet 31. szám A. Sorozatszám: 172.)
 Vasárnap délelőtt fél 11-kor: I. Anatole France. (Kunc Andar beve ető előadás.) II. A fekete kenyér. (Ira Anatole France, előadja Oóór Lili.) III. Crainqu bille (Ünnepi előadás Anatole France emlékeztetere. Mérésekk helyárrakkal. Sorozatszám: 128.)
 Vasárnap d. u. fél négykor: Három grácia. II-odszor esti rendes helyárrakkal. Elővételi díj nélkül. Sorozatszám: 129.
 Vasárnap este 8-kor: Pompadour Jubiláris előadás: 25-öd-ször. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 32. szám B. Sorozatszám: 130.

MOZGÓK MŰSORA

SELECT-mozgó. November hó 15. Premier. A NIBELUNGOK. A világhírű német hősköltemény filmen. Filmre írta Thea Harbou, rendezte Fritz Lang. Főszerepben Hanna Ralph és Paul Richter.

Urania mozgó. Szombat, november 15. Premier. Az erdők szüze. Drámai elbeszélés, tele szenzációs fordulatokkal, 7 felvonásban. Filma alkalmasza a híres amerikai rendező D. W. G. Griffith.

Apollo Mozgó. Szombat, nov. 15. Premier. A szürke egerek II. rész, a vörös gaz. 9 felvonás. Szenzációs amerikai bűnügyi dráma. Főszerepben Emilio Ghioni. Za la Mort.

Prima tűzifát

Ölöként vagy aritra, kereskedők és fogyasztók legelőnyösebban használják: Staurinta Romaneasca S. A. fiálya Cluj, Piata Unirii 20. 229. Telefon 804.

15 év óta fennálló nagyobb városban, főúton levő **Ékszer és aranyműves-üzlet** elköltözés miatt eladó. Megkeresések „Ékszer” jelige alatt a kiadóba intézendők

Legjobb harisnya

kapható **Sándor Testvérek**nél CLUJ, Calea Regele Ferdinand [v. Wesselényi-u.] 13. Nagy választékban a legújabb jumper selymek, hariszon, smirna és perza fonások. **Legjobb bevásárlási forrás.** Sirocco 84

Vaskereskedők és iparosok!

Legjobb, legelőnyösebb bevásárlási forrás: rud-, beton- és faonvas, mindennemű lemezek, fémek és félkész-gyártmányok, gáz- és forr-csővek, csavarárúk (Brevillier & Urban), műszaki cikkek stb. stb. En-gros

L. NACHT

Societate in nume colectiv
 Központ: Bucuresti, Strada C. A. Rosetti No 7,
Fiókok: Cluj, Str. Memorandului No 20. Telefon: 6-53.
 Arad, Braşov, Galaţi, Oradea-Mare, Timişoara, Wien, Paris. — Táviratcím: METALNACHT.

Uj! Kisiparosok Uj! butorlerakata

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 63. (volt Ferencz József-ut). Allandóan raktáron modern és olcsó

butorberendezések

Terv után vállalunk és tervezetünk.

S. Eisenstädter

szücs és szörmeárúház

Mode de Paris

Telefon-szám: 768. **CLUJ** Táviratcím: MODEPELZ.

PIAŢA UNIRII No. 12.

Angro osztály:

Calea Victoriei 2. Telef. 724.

Fiók:

Timişoara, Szentgyörgy-tér 1. szám
 Telefon: 23-01.

Alba-Iulia, Calea Regele Ferdinand 4.

„Rador” No 1329

Telefon 12-29. „Rador” No 2398

BUZETIKÓ utóda

F. Kuck

Cal. Reg. Ferdinand No 2.

Szővet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, bélesárú és paplan nagyraktára.

Linoleum

Románia legnagyobb linoleum, viaszosvászon, gummiárúk, gummi-kabátok és szőnyegkülönlegességek szaküzlete

HAAS LIPÓT

Gyári főraktár:

CLUJ

Str. Universitatii 1.

Raktárak:

Oradea-Mare — Timişoara.

Mélyen le szállított árak mellett az alábbi árúk kaphatók

Viaszosvászon
 Viaszosvászon, asztal bevonásához, 80 cm. sz. métere lej **105**
 Viaszosvászon terítő 60x100 lej **80**

Bőrvászon
 Kárpitosok, kocsigyártók, könyvkötők részére, 120 cm. szélességben, méterje .. lej **115-től**

Linoleum
 67 cm szélességben métere lej **135**
 90 " " " " lej **170**
 200 " " " " lej **540**
 Egyszínű, barna, zöld vagy terrakotta linoleum, hegyiségek bevonásához, négyzetméterenként lej **287-től**
 150x200 ebédlinoleum.. lej **800**
 200x250 ebédlinoleum.. lej **1350**
 200x300 ebédlinoleum.. lej **1620**

Szőnyegek
 Prima futószőnyeg 70 cm. szélességben, méterje lej **27-50**
 Prima futószőnyeg, 90 cm. szélességben, méterje..... lej **150**
 Jó minőségű cacos futószőnyeg **125**
 Két oldalon használható ebédlinoleum 200x300 nagyság lej **3900**
 Bevégzett ágyló lej **125-től**

Gummi-kabátok
 Férfi és női esőköpenyek, különböző szabással és a legfinomabb angol gummírozással **900-tól**

Nagy választék:
 Ottoman takarókban, ágygarnitúrákban, függönyökben, fali szőnyegek, sár- és hócipőkben, házi és tornacipőkben, iskolatáskákban, mindenféle gummiárúkban, gummilabda, játékarúkban, féüaru, celluloid gallér és kézetőkben. Stb. Stb.

Eladás nagyban és kicsiben.

november 15
 vák osztrák ke-
 bdi jelantia: A
 tárgyalások er-
 kájának kérdése
 A kereskedelmi
 állam után fogják

 portsajtó a
 esolatban
 tázokni készü
 io újóli kie-

 on hirt adták
 lközpont reha-
 k posolatban a
 a sóvekezőket
 a visszahelyesít
 etségi kapitányk
 k p u, aöz ésdé
 s hogy a reha-
 érik, azt azsal
 or olyan intéz
 y k alkalmak
 e ar-habitusó-
 neknek érvanet-
 pret el akkor,
 mere sem szá-
 pial turaról. Az
 asadás i olyan
 cu működését,
 emaradása le-
 öli kellett te-
 abb, mert csak
 ovak meostól.
 se. I y aztán
 ették és a nem-
 elelesen Moran
 sságát és Socia
 kál pitást nyert,
 súlyos hibákat,
 as — a tiszte-
 k maguk után,
 elés körül kelet-
 ágót, valamint
 b apatösszeállítá-
 ekre vonatko-
 tyán szükséges-
 ben elkövetett

 tudósítá-ra. Mi
 k magukat az
 alására szorító-
 rdályi sporttár-
 on, h gy Sociat
 kapitányi tevé-
 es fejlemények

vásár
 t árakkal
 200
 240
 250
 275

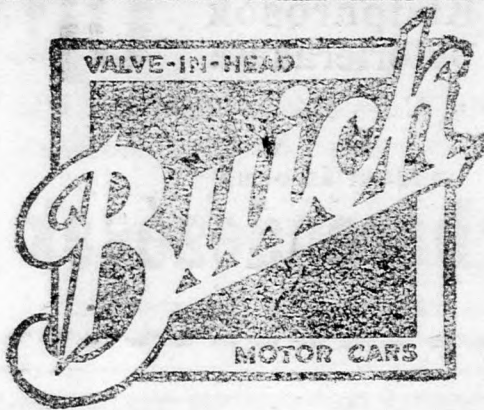
 uridivat
 tékban.

 fried
 uházában
 Ferd. 6.

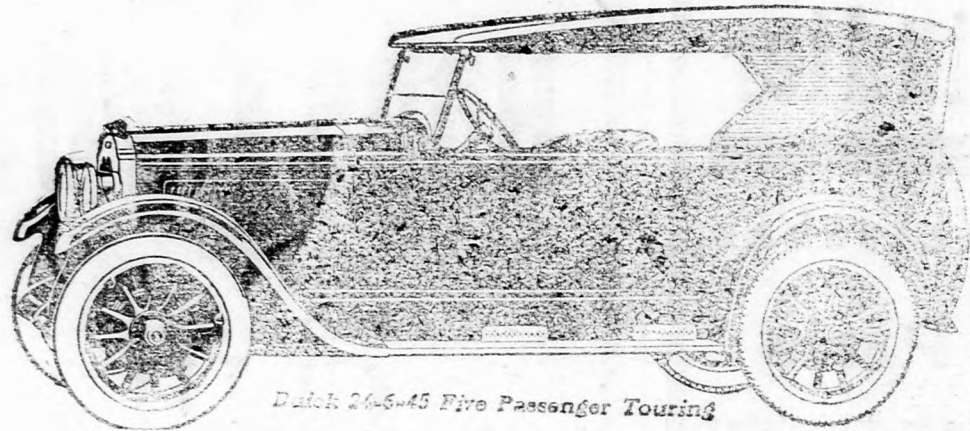
A"-T!

 6-16

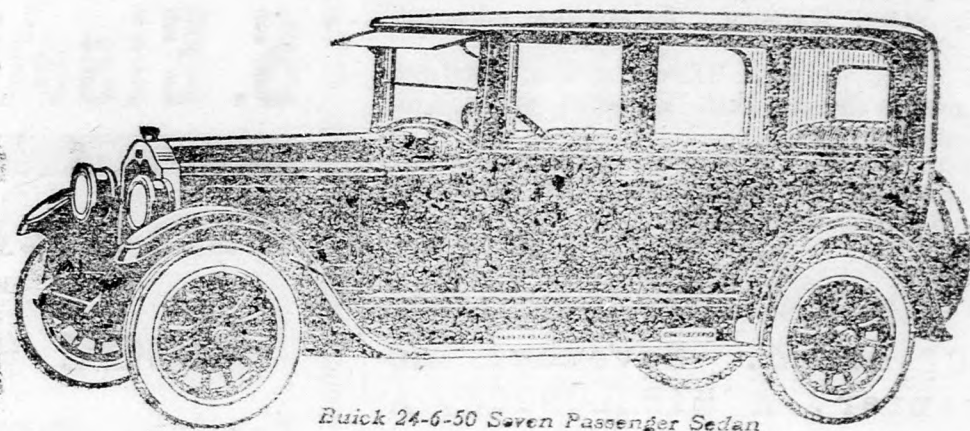
AUTO-MOBILOK

„Rador“ Cluj No.

Buick 24-45 Five Passenger Touring

Buick 24-6-50 Seven Passenger Sedan

6 cilinderes, fékkel négy kerékre

„Standard Six“ és „Master Six“

a legjobbak, — a legelegánsabbak.

„NOËL“ S. A. R. T. M. 105 Calea Victoriei, București

kizárólagos képviselő Románia részére

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej, a írtkeresőknek 30% kedvezmény.

Keresek 40—50 éves zsidó vallásu, perfect németül beszélő tudót egy 6 és 4 éves gyerekek mellé, ki ezensivül a főzet is vállalja. Ajánlatok Sándor Mór — Ig-Mures címre küldendők 8125

Megnyitási Deje
Fillánye óra modernül berendezett.

Szalámigyár
rendeléseket pontosan eszközök

David Rosenfeld
Sürgönyeim koser szalámigyár Dej. 8139

Ort. koser koser kapható. Toleki-u. 6. 8146

Hölgyek figyelmébe!

Mindenemű modern eszűmunkák, tambourir választék, kizárólag előrendű anyag s készítésény, L'Oréal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközök. Vágyott hajat kicsinyben és nagyban veszek. —
Mássa Gyula Cluj
St. Memorandului 16

Naponta friss bivalylej kapható háhozszállítva is, Schwartzné, C. Docebel Rudolf-u, 86

német nyelv tőkélet sen bíró fiatal kereskedő utazói állást keres. Részletes feltétellel ajánlatokat „Parfüm“ jellegre a kiadóba kér. 8148

Keresek azonnal belepésre egy izr. vallásu vas és tüvegáru kereskedő adó segédet, jó det elköszolgáló, a szakmában tőkéletesen jártas, román és magyar nyelv ismeretség feltétlen szükséges. Ajánlatok fizetési igényekkel Porgesz Lszák, Ghiris-Aries — címzendők. 8145

Leszerelt tégely gézeket és berendezést keressünk megvételre cím a kiadóhivataltban. 8144

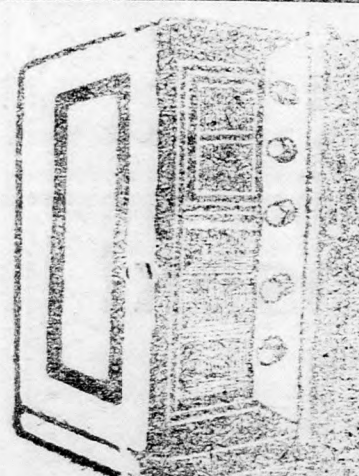

St. Jolin Mania 7.

Haushalterin izr. mit le enalters wüschtt Stelle zu alleinstandend n Herrn auch Aufs Land Anträge „Intelligent“ Löbl birapirada, Timisoara 8142

Keresek 6 és 9 éves fiaim héber és német oktatására izr. nevelő vagy nevelőt, Halász Ignácz szeszgyáros, Ba olc. jud. Tei-Scauna 8141

szeszgyárosokhoz az a Kélet könyvostályát közzézi! Bárhol megkaphatnak könyvek beszerzését vállaljuk.

Fabrica de case de bani Goldschraut-Fabrik Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co
TIMISOARA
Str. Timotei Cluj. (Batrány-u.) 8
Telefon 12-68

Képviseletünk és mintaszerzésnek Clujon Arthur Loevy & Co. 228. Iték, Oradea-Marcu „Stabil“ gészleket Nagypiac. — Satu-Mareon Em. Weiss Söhne szállítók, — Aradon Arnold Poljak szállítók.

S. 206—1924

Pályázati hirdetmény

A tárgumurei (mésrovasárhelyi) ort. izr. hitközség a meztresedat egyházi שמש és pénzbevezetői alá rendezett nyitváros pályázatot hirdet.

Pályázók öt megítélésük: valóságos elemző, megbíható jellem és hogy az állással járó tennőben kellő jártassággal bírjanak.

Fizetés és egyéb járandóságok közös megállapodás szíriut.

A helyben fellezert pályázatok legésőbb f. 6. november hó 21 ig b küldendők alulrott elsőkség címére.

Tárgumures, 1924 nov. 9-án.

Singer, titkár. Mardl Mór, hitk. elnök.

CLUJ, STR. AVRAM JANCU (volt Patófi-u. 8) Telefon: 4-82.

Gyárt: erőszeközöket, szervizeket, dísz tárgyakat stb. Csak viszonteladókknak! Erősfőt (törmeleket is) a legmagasabb naplaron vesz. Ugyancor tanulóanyagok felvételre.

A LEGJOBBAK

OTTOGAGEL

TEASÜTEMÉNYEI

Cluj főterén
levő forgalmas üzlet, az is

üzlet-vezetőt

keres; rövidáruban járta előnyen. Az illető 100—150,000 lej készpénzzel vagy megfelelő tisztosítékkal bírjon. Meg egyezés után esetleg megfelelő lakás is biztosított. Levelek „Biztes jövő“ jellegre, teljes referenciákkal a Radio hirdetői osztályához kéretnek. Cluj, po tatiók 127. 8133

Orallo bánati fikereskedő telességül venne felvételre itelebens leányt leveleket „Egy millió“ jellegre a kiadó továbbít 8143

Éterikus elaj, parfüm áru an és essenciában egész Romániában jól bevezetett, román, magyar,

Nutriának való bunda eladó. Reg. Ferdinand 34. tszt. 6. 8140

Szerkesztő hivatalt
E. P. p. (B)
Telefon:
és kiadó
2s. N. Sz
A kéziratok szerkesztők zsendők. Ké adun

1924 nov

Weizman
eredet
(Lond
Angliában
és pedig
november
területen.
As eln
szervezet
Weizmann
tínától.
Kerem Haj
A híker
közöttük

„Legz
a ciarista
és hiváno
jón és erő
hesszgek,
mint en,
mas jövőj
sínereiből
Lord B
át tövzale
eszdalkozás
nagy jelen
tingerek ne
Sir Alf
lenti, hogy
léhat rá b
reihen és k
mindenki te
szidóság á
kintetben. A
kell pénzt
ket az aldo
dók, ha ré
lyeket a ch
A távira
emelkedik s
felőre tsta
mánya kezd

— Hőg
gyok szokt
kales vagy
kogy egysz
nabban mie
tínáten. Ha
leztinát me
óta — ami
majd nem
rai esemény
melep-tatá
fejlődés, am
rövid idő al
szere nem ö
malait.

— Az
esbb z mba
nizáció. A
feladat, a s
a zsidókkal
szorosán sul
tunt, hogy
s munkája
hat irányító
hogy pionir
néltül nem
Palesztinába
országban,
nak volt hit
Meime ez a
teni olyan
ségi tradíció
nem angolok
vén. Olyan
évezársdek